

ม.ก. ๑๒

ลครพด

เรื่อง

ผีน้ำกรร

สำนักขามเฒ่าเขตเมืองนคร
ในพระบรมมหาราชวัง

พระราชทาน

สำนักอาจารย์สมาคม

วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๗

ลครพค

เรื่อง

ไม้โกธร

ตัวละคร

หมื่นหาญศิริเซตร (เศรษฐีบ้าน เขาติน)

ทิตยเพชร

หลวงเมือง (บิดา ทิตยเพชร)

นายพัน } (เพื่อน ทิตยเพชร)
นายเจียม }

นายร้อยโทห้วง (นายตำรวจภูธร)

อ้ายโปล้ง (บ่าว หมื่นหาญ)

พันคง (กำนัน บ้าน เขาติน)

นายแหง (หลาน พันคง แล เสมียน)

นายเถอ (เจ้า ของ ช้าง)

นายถึก (เพื่อน นายเถอ)

แม่สาย (ลูก สาว หมื่นหาญ)

นางแจ่ม (บ่าว แม่สาย)

แม่ทอง (มารดา ทิพย์เพชร)

นอกจาก นี้มี บ่าว หมื่นหาญ บ่าว หลวงเมือง พลตำรวจ
ภูธร ชาวนา แยกที่ไป บ้าน หลวงเมือง ทั่วลิเก ฯลฯ

ละครพูดเรื่อง

“ไม่โกรธ”

ชุดที่ ๑

ฉาก = ลานวัดใหญ่ บ้านเขาดิน

ที่วัดนี้มีงาน ก่อ พระทราย มีงานฉลอง มีการ
เล่น และ รำ ขาย ของ คนใน แถบ นั้น พา กันไป ทิพย์เพชร
กับ เพื่อนฝูง ไป ดูงาน นี้ ด้วย

หมื่นหาญ พา แม่ลาย ลูกสาว ไป ดูงาน มี อ้ายโปลัง
และ บ่าว ตาม หลัง ไป หลาย คน ทิพย์เพชร เห็น แม่ลาย ก็มี
ความรัก เทียว เดิน ตามไป จน เห็น โอกาส เมื่อ หมื่นหาญ
กับ แม่ลาย พะเอิน แยก กัน แม่ลาย ชื่อ ของ เกิด มี ปากเสียง
ขึ้น กับ เจ้าของ ร้าน เพราะ ต่อของไม่ ตกลง ราคา กัน เจ้าของ
ร้าน ต่ำ แม่ลาย นางแจ่ม ที่ ไป กับ แม่ลาย ก็ ต่ำ ตอบไปบ้าง

ทะเลาะ กัน อยู่ ครู่ ๑ เจ้า ของ บ้าน ตบ นางแจ่ม แม่ ลาย
 ร้อง ให้ คน ช่วย ทิพย์ เพ็ชร โดด เข้า ไป จับ ตัว เจ้า ของ บ้าน
 และ ยึด ตัว ไว้ จน ตำรวจ ภูธร มา และ หมิ่น หาญ ก็ มา ด้วย
 นาย ตำรวจ ภูธร ไล่ ลวน พอ ส้มควร แล้ว ก็ สั่ง ให้ พา ตัว
 จำเลย ไป และ นัด ให้ ทิพย์ เพ็ชร กับ แม่ ลาย ไป เปน พยาน
 แล้ว ก็ ไป กับ นางแจ่ม ผู้ ที่ ถูก ตบ แม่ ลาย ก็ แสดง คุณ ของ
 ทิพย์ เพ็ชร ให้ หมิ่น หาญ ฟัง . และ ว่า ถ้า ไม่ได้ ทิพย์ เพ็ชร
 ช่วย จะ ลำบาก มาก หมิ่น หาญ ตาม ชื่อ เสียง ทิพย์ เพ็ชร ๆ
 ก็ เล่า ให้ ฟัง ว่า ตน ชื่อ เพ็ชร เปน ลูก หลวง เมือง ขวซ
 ฟัง ลึก ได้ ราว มี ๑ กำลัง เรียน กฎหมาย คิด จะ หากิน
 เปน ทนาย ความ หมิ่น หาญ ชอบ ใจ ทิพย์ เพ็ชร ใน การ ที่
 ได้ ช่วย เหลือ ลูก ลาว และ บอก ว่า ถ้าว่าง ๆ ให้ ไป เยี่ยม ที่
 บ้าน ย่าง แล้ว ก็ พา ลูก ลาว เดิน ต่อ ไป แม่ ลาย หัน มา
 พุด ลา ทิพย์ เพ็ชร และ เมื่อ ประสพ ตา กัน แสดง ให้ เห็น ว่า
 ได้ มี ความ พอ ใจ ใน ตัว ทิพย์ เพ็ชร

ครั้น เมื่อ หมั้นหาญ กับ ลูกสาว ไป พัน แล้ว ทิตยเพ็ชร
 ยืน ตั่ง อยู่ ด้วย ความ รัก จน พวก เพื่อน มา พบ ทิตยเพ็ชร
 จึง ถาม เพื่อน คน หนึ่ง ว่า บ้าน หมั้น หาญ อยู่ที่ ไหน ครั้น
 เพื่อน ถาม ว่า จะ ไป ทำ ไหม จึง ตอบ ว่า หมั้น หาญ ชวน ให้
 ไป หา เพื่อน ก็ พา กัน พุด ว่า ระวัง ให้ ดี หมั้น หาญ
 แยก จะ หลอก เอา เปน บ่าว เสี้ย ทิตยเพ็ชร ถาม ว่า วิธ ของ
 แยก เปน อย่างไร เพื่อน จึง เล่า ให้ ฟัง ว่า หมั้น หาญ แยก
 มี ลูกสาว สวย ชื่อ แม่ ลาย ซึ่ง ถ้า ใคร จะ ขอ แยก เปน ต้อง
 ให้ ทำ สัญญา คือ ต้อง ไป อยู่ ให้ แยก ใช้ เดือน ๑ แล ใน
 ระหว่าง เดือน ๑ นั้น ถ้า โกรธ แยก ๗ ก็ เลย เขา เปน บ่าว
 ต่อ ไป ถ้า อด ความ โกรธ ได้ จน ตลอด เดือน แยก จึง จะ ยอม
 ยก ลูกสาว ให้ ก็ ยัง ไม่มี ใคร เคย อด ความ โกรธ ได้ ตลอด
 เดือน เลย เพราะ หมั้น หาญ แยก ช่าง คิด ยั่ว ต่าง ๆ เพราะ
 ฉนั้น ใน เวลา นี้ แยก มี บ่าว หลาย คน แล้ว ซึ่ง แยก ไม่ ต้อง จ้าง
 ญา เสี้ย เงิน อย่าง ๑ อย่าง ไต เลย

ทิตย เพชร ได้ พัง ข้อความตั้งนั้น ก็อ้า อึ้ง อยู่ พะเอิน
 ขณะ นั้น หมิ่น ทาญ กับ แม่ ลาย เดิน ผ่าน มา หมิ่น ทาญ
 ร้อง ทัก ทิตย เพชร ว่า “อย่า ลืม นะ วาง ๆ ไป คอย กัน ที่
 บ้าน บ้าง” แล้วก็ เดิน ต่อ ไป แต่ แม่ ลาย นั้น เมื่อ จะ
 เดิน ไป แล้ง ทำ ให้ ผ้า เช็ด หน้า ตก ครั้น บ่าว จะ เก็บ ก็ ล้ม
 หัว ห้าม แล้ว เดิน ต่อ ไป ทิตย เพชร จึง ไป เก็บ ผ้า นั้น
 พบ หนังสือ อยู่ใน ห่อ ผ้า คลี่ ออก อ่าน จึง เห็น เป็น เพลง
 ยาว ซึ่ง อ่าน ตั้ง ต่อ ไป นี้-

๐ รัก จัก ดุ จะ ใคร ดุ อะไร หนอ ดุ ที่ ดุ ชู ใน น้ำ ใจ คช
 ดุ ที่ พอ ใจ รัก จัก อยาก ดุ ดุ มวย ดุ ปล้ำ ดุ ว่า เต็ม ดุ เจ้า
 เซน จัว หนั ง ยัง ไม่ อู้ ดุ มิ ตี ชั่ว ทัว ชม พุ ดุ ไม่ ลู้ ดุ ชู้
 ที่ ชู เขย ดุ ชู้ ๆ ดุ ยิง ชู ชื่น ดุ แทะบ กลิ่น กัน ได้ ลุด ใจ
 เอ้ย ดุ เงิน ดุ ทอง มา กอง เกย ดุ แล้ว เลย เก็บ ถง วน
 ไม่ ขวน ดุ ๆ

อ่าน แล้ว ทิตย เพชร เก็บ กระดาษ ใส่ กระเป๋ า แล้ว หัน

ไป พูด กับ เพื่อน ว่า วานพาไป ให้รู้จัก บ้าน หมิ่น ทาญ หน่อย
 เถิด เพื่อน ตัด ทาน ก็ ไม่ พัง จึง ตก ลง พา กัน ไป ฯ

จบชุด ที่ ๑

ชุด ที่ ๒

ฉาก = หอนั่ง ที่ บ้าน หมิ่น ทาญ เรือน ฝากระ ดาน

เมื่อ เปิด ม่าน หมิ่น ทาญ กับ ทิพย์ เพชร นิ่ง อยู่ ด้วย กัน
 แล้ว หมิ่น ทาญ เรียก อ้าย โพล้ง ให้ เอา หมาก บุหรี่ มา เลี้ยง
 แยก อ้าย โพล้ง ว่า ขอ เข้า ไป ที่ ใน เรือน แล้ว เขายัง ไม่
 ส่ง ออก มา หมิ่น ทาญ สั่ง ให้ ไป เตือน อ้าย โพล้ง ไป เตือน
 ที่ ประ ตู นาง แจ่ม ลาว ไซ้ ออก มา โผล่ ที่ ประ ตู พุด กับ อ้าย

โพล้ง ว่าคุณ นาย ยังจัดประเดี๋ยวจึงจะ ได้ อ้าย โพล้ง
 ก็เลย พุค หยก นางแจ่ม หมื่น หาญ เอ็ด นางแจ่ม หาย
 เข้าไป อ้าย โพล้ง หัน มา ต่อ ล้อ ต่อ เถียง หมื่น หาญ
 ตั้ง ท่า จะ เตะ อ้าย โพล้ง ทำว่า เตะ ลี ๆ หมื่น หาญ ไม่ เตะ
 อ้าย โพล้ง หัว เราะะ เยาะ แล้ว เดิน ไป ทิพย์ เพชร ถาม หมื่น
 หาญ ว่า ทำไม ไม่ เตะ อ้าย โพล้ง จน มัน ทำ เช่น นั้น แล้ว
 ทำ ไม นิ่ง เสีย หมื่น หาญ อธิบาย ว่า ได้ ทำ สัญญา กับ
 มัน ไว้ว่า ถ้า เมื่อไร เตะ ญาติ มัน ๆ เปน ต้อง หลุด ค่า ตัว หมด
 ทิพย์ เพชร ถาม ว่า ค่า ตัว เท่าไร หมื่น หาญ ตอบ ว่า
 ๕ ชั่ง แต่ ที่จริง นั้น หมื่น หาญ หา ได้ ต้อง ออก เงิน หนึ่ง ๆ ไม่
 ทิพย์ เพชร ถาม ว่า ได้ มัน มา อย่างไร หมื่น หาญ ตอบ ว่า
 อ้าย โพล้ง มัน เสีย ที่ เสีย สัญญา คือ สัญญา กัน ว่า จะ รับ
 ใช้ เดือน ๑ ใน ระหว่าง นั้น จะ ไม่ โกรธ เลย แต่ มัน กลับ
 โท โษะ ไม่ ได้ จึง ต้อง มา เปน ข่าว อยู่ จน กว่า จะ ได้ หัก ค่า
 ตัว หมด ๕ ชั่ง ฤา หา เงิน มา ใช้ ให้ ได้

พอพูดกันมาถึงแค่นี้ แม่สายก็ออกมาจากในเรือน
ถือพานหมากบุหรีออกมา ก็มีบ่าวผู้หญิงถือถาดน้ำร้อน
มาด้วย แม่สายนำหมากบุหรีแลน้ำร้อนไปตั้งเสียงทิศย์
เพชรแลตุงจับตากัน หมั้นหาญสังเกตเห็นก็ยิ้มเลย
ชวนลูกสาวพูดจาอยู่ครู่ ๑ แล้วจึงให้เข้าไปในเรือน แล้ว
หมั้นหาญจึงพูดกับทิศย์เพชรว่า ตั้งแต่ภรรยาของแกตาย
เสียแล้ว ก็ได้ลูกสาวเป็นแม่เย้าแม่เรือน จึงค่อย
มาออกเบาใจ เลยคุยอวดความดีของลูกสาวต่าง ๆ ใน
ที่สุดจึงพูดว่า ที่จริงลูกก็เป็นสาวใหญ่แล้ว ควร
จะให้แม่เย้าแม่เรือน แต่เพราะความที่แกรักลูก จึงไม่ใคร่
จะอยากตกแต่งให้เขาไปง่าย ๆ อยากจะได้แต่ลูกเขยที่
ไว้เนื้อเชื่อใจได้จริง ๆ

คราวนี้ทิศย์เพชรเห็นช่องเหมาะ จึงพูดจาเป็นทาง
ซาบตามว่า คนอยากจะได้เป็นไมตรีสนิทสนมกับหมั้น
หาญ อยากจะได้มีโอกาสรับใช้สรวนในกิจการตาม

แต่จะใช้ หมิ่นหาญ ก็แก้งทำไม เข้าใจ จน ทิตย เพชร
ต้อง บอกตรง ๆ ว่า ตน มีความรัก แม่ ลาย ถ้า หมิ่นหาญ
ไม่ รัง เกียง ก็ จะ ได้ ตก แต่ง เจ้า แก่ มา สู้ ขอ ตาม ธรรม เนียม
สืบ ไป หมิ่นหาญ ตอบว่า ที่ ตรง ส่วน ตัว นายเพชร นั้น หมิ่นหาญ
ไม่ รัง เกียง เลย เพราะ ทราบ อยู่ ว่า เป็น ลูก ผู้ มี อัน จะ
กิน ทั้ง เป็น ผู้ ที่ เฉลียวฉลาด ชยัน แก่ การ งาน แต่
หมิ่นหาญ ได้ โฆษณา ไว้ เสีย แล้ว ว่า ถ้า ใคร จะ มา เป็น ลูก
เขย ต้อง มา ให้ ใช้ สร้อย เปล่า ๆ เดือน ๑ เพื่อ ได้ มี โอกาส
ถึง เกต ตูนิ ไสยใจ คอ ให้ เห็น ชัด เจน ว่า ควร จะ เป็น ลูก เขย
ได้ ฤา ไม่ และ ใน ระหว่าง ที่ อยู่ ด้วย กัน นั้น ถึง หมิ่นหาญ
จะ ใช้ อย่างไร ฤา ทำ อย่างไร ต้อง ไม่ โกรธ ทั้ง สิ้น ถ้า ภาย
ใน เดือน ๑ นั้น โกรธ ต้อง ยอม เป็น ข้า ให้ ใช้ ต่อ ไป จน
กว่า จะ ได้ หัก ค่า ตัว หมด ฤา ถ้า จะ หลุด ก็ ต้อง นำ มา ถ้าย
ตัว ๕ ชั่ง ทิตย เพชร ว่า จะ ยอม ทำ ตาม นั้น ทุก ประ การ
หมิ่นหาญ จึง ว่า ถ้า เช่น นั้น ต้อง ทำ ลัญญา กัน ทิตย เพชร

ถืกตกลง หมั้นหาญ จึง บอก ว่า จะไป ตาม กำ นั้น มาทำสัญญา
บอกให้ ทิตย เพชร คอย อยู่ ก่อน แล้ว ก็ ไป

อ้ายโพ้ง ออกมา พุดกับ ทิตย เพชร ว่า ขอให้ เชื้อ
ตัว เขา ที่ เคย ถูก มา แล้ว เกิด วิว เบ็ด ไป เสีย ก่อน ดี กว่า
หาไม่ ถ้า ทำ สัญญา กับ หมั้น หาญ แล้ว ละ ก็ ยาก นั ก ที่ จะ พ้น
เงื้อม มือ แก่ ไป ได้ เพราะ หมั้น หาญ แก่ ช่าง หา วิธี รัง แก่
ต่าง ๆ หลาย อย่าง หลาย ประการ นั ก ยาก ที่ ใคร จะ อด ถิ่น
ไม่ โกรธ ได้ ทิตย เพชร ถาม ว่า แก่ ทำ อย่าง ไหว บ้าง อ้าย
โพ้ง ก็ เล่า ให้ ฟัง ตาม ที่ ตัว เขา เอง ได้ เคย ถูก มา ฤ ก ที่ ได้ เห็น
แก่ ทำ กับ คน อื่น (เล่า ตาม แต่ จะ นี้ ก ออก พอ เป็น ตัว
อย่าง ลัก ลอง สาม อย่าง) ทิตย เพชร ฟัง ตลอด แล้ว หัวเราะ
แล้ว ตอบ ว่า ตัว เขา เป็น คน เคย บวช เคย เรียน แล้ว รู้ จัก
ลัด ดอก ลัด ดใจ หัก ความ โกรธ ได้ อ้ายโพ้ง ยืนยัน ว่า เห็น
จะ ลัก ด ยาก เพราะ แก่ ทำ เหลือ เกิน นั ก ทิตย เพชร ตอบ

ว่า นึก อูบาย ออก แล้ว คือ นึก ว่า จะต้อง แกล้ง ทำให้ หมิ่นหาญ
 โกรธ บ้าง จะได้ ไม่ เปน อัน คิด แกล้ง ต่าง ๆ อ้ายโปลัง
 ยอม รับ ว่า ชอบกล ทิตยฺ เพชร ถาม อ้ายโปลัง ว่า จะอา
 ไครยฺ ให้ ช่วย เหลือ บ้าง จะได้ ฤา ไม่ อ้ายโปลัง อิด เอื้อน
 ทิตยฺ เพชร บอก ว่า ถ้า อ้ายโปลัง ช่วย ให้ ได้ สำ เร็จ ปรารถนา
 เมื่อ ทิตยฺ เพชร ได้ แม่ ลาย เปน ภรรยา แล้ว จะ ให้ เงิน แก่
 อ้ายโปลัง ให้ พอ ถ้าย ค่า ตัว ให้ พ้น จาก หมิ่นหาญ อ้ายโปลัง
 ก็ ยินดี รับ ร้อง จะ ช่วย

พอ พุด มา ถึง เพียง นี้ แม่ ลาย โผล่ ออก มา ที่ ประค
 ร้อง ถาม อ้ายโปลัง ว่า คุณ พ่อ ไป ไหน อ้ายโปลัง ตอบ ว่า
 ไป บ้าน กำนัน แม่ ลาย จึง กวัก อ้ายโปลัง ไป ไกล ๆ แล้ว
 พุด ว่า วาน ลง ไป คอย ดู อยู่ ที่ หัว กระโศก หนอง เถิด ถ้า
 เห็น คุณ พ่อ มา ให้ ไหว ให้ สัจจญา อ้ายโปลัง ถาม ว่า จะ ให้
 ทำ อย่าง นั้น ทำไม แม่ ลาย ว่า ช่าง เอะ ะ วาน หนอง เถอะ
 อ้ายโปลัง ยัง อิด เอื้อน แม่ ลาย จึง ว่า ถ้า เช่น นั้น ค่อย ไป จะ

ต้องห้าม เบน อัน ขาด มิให้ นาง แจ่ม พุด กับ อ้ายโพดิ่ง ๆ จึง
ตกลงทำ ตาม แม่ ลาย ปราณนา (เข้าโรงไป)

แม่ ลาย จึงไป นั่ง พุด กับ ทิตย เพชร ต่อไป บอก ว่า ระวัง
อย่า ทำ สัญญา กับ พ่อ เลย คง จะ เสีย ที่ แก จะต้อง
มา เป็น บ่าว แก ทิตย เพชร ตอบ ว่า ตั้งใจ ไว้ มั่น คง แล้ว ว่า
จะ ยอม ตาม หมั้น หาญ ปราณนา ทุก อย่าง เพราะ ความ รัก
แม่ ลาย จะ ยอม ล้ม ทรน กำนัน มาก อะไร ๆ ได้ ทุก อย่าง
มิ ได้ มี ความ รัง เกียจ เลย แม่ ลาย พุด ว่า พ่อ นั้น แก ช่าง
คิด ทำ การ ยั่ว ต่าง ๆ นึก และ แก ทำ ไม่ เห็น แก หน้า ใคร
เลย ทิตย เพชร ตอบ ว่า ตน ก็ เป็น ลูก ผู้ ชาย ไม่ รู้ ลัก ล้อ
อะไร เลย ถ้า คน อื่น หนี ได้ ทิตย เพชร ก็ หนี ได้ แม่ ลาย
ตอบ ว่า คน อื่น ๆ ที่ หนี หน้า ๆ กว่า ทิตย เพชร ยัง หนี ไม่
ได้ ทิตย เพชร ตอบ ว่า ขอ แต่ ให้ ได้ รู้ ว่า แม่ ลาย มี ความ
เมตตา ตน อยู่ แล้ว ถึง ตก น้ำ ตก ไฟ ก็ จะ อุด ด้ ทน ว่า แต่ แม่
ลาย นั้น และ มี ความ เมตตา บ้าง ๆ ญา ไม่ แม่ ลาย ว่า ตั้ง แต่

เมื่อ ทิพย์เพชร ได้ ช่วยทำงานก่อ พระ ทวาย ที่ วัดใหญ่ นั้น แล้ว
 ยัง รำ ฤกษ์ ถึง บุญ คุณ เสมอ ไม่ ลืม บุญ คุณ เลย ทิพย์เพชร
 ว่า เท่า นั้น ยัง ไม่ พอใจ นาง ถาม ว่า อย่างไร จึง จะ พอใจ
 ทิพย์เพชร ตอบ ว่า ขอ ให้ ได้ ทวาย ว่า หล่อน มี ความ รัก
 นั้น แลละ จึง จะ พอใจ แท้ แม่ ลาย ก็ มี หน้า และ พุด ว่า เป็น
 สาว จะ พุด ออก มา อย่าง นั้น อย่างไร ได้ เมื่อ เป็น ผู้ ที่ มี สติ
 บัญญา จะ นึก เคา เหาเอง บ้าง ไม่ ได้ ฤกษ์ ทิพย์เพชร จึง พุด ว่า
 ถ้า เช่น นั้น จะ เคา ว่า แม่ ลาย มี ความ รัก บ้าง จะ ถูก ฤกษ์ ไม่ แม่ ลาย
 ตอบ ว่า จะ เคา อย่างไร ก็ ตามใจ

พุด มา ถึง เพียง นี้ ได้ ยิน เสียง อ้าย โพล้ง ไอ่ แม่ ลาย
 ก็ รีบ ลุก เข้า โรงแป่ อ้าย โพล้ง เดิน ออก มา พลง ไอ่ พลง
 หมิ่น ทาญ เดิน ตาม ออก มา พร้อม ด้วย พัน คง กำ นั้น กับ
 นาย แห่ง เสมียน หมิ่น ทาญ ถาม อ้าย โพล้ง ว่า เป็น อะไร
 จึง ไอนัก อ้าย โพล้ง ตอบ ว่า “ไอ กะ ลาย ” หมิ่น ทาญ
 ว่า “ไอ กะ ลาย มี อย่าง ฤกษ์ คน เป็น โรค กะ ลาย ไม่ เห็น

ใครเขาโอเลย” อ้ายโปลังตอบว่า “ผมไม่ได้มีโรคร้าย
 ไข้เจ็บ อะไร ผมโอกะสายเฉย ๆ” หมิ่นหาญว่า “อะ
 ไร ๆ โอกะสายเฉย ๆ อย่างไร” อ้ายโปลังตอบว่า “ผม
 โอตามนัด” หมิ่นหาญถามว่า “นัดอะไร” อ้ายโปลัง
 ตอบว่า “นัดกะสาย” ทิพย์เพชร พยักเพียดให้ อ้ายโปลัง
 หยุดพูด หมิ่นหาญถาม อ้ายโปลังว่า เปนบ้า ๆ อ้ายโปลัง
 ก็ยืนยันว่าไม่ได้เป็นบ้า เปนแต่โอกะสายเท่านั้น หมิ่นหาญ
 จึงไล่ให้ออกไป

แล้ว หมิ่นหาญ เชิญ ให้กำนัน นั่ง พูด กัน เรื่อง ทำ
 สัญญา ต่อไป ปฤกษา กัน พलग เขียนไป พलग นายแห่ง
 เขียนไม่ใคร่ จะ เปน ต้อง คอย ตาม ตัว ลกตรา ไป ตาม
 กัน ขึ้นว่า เสมียน คนนี้ ไป ได้ มา จาก ไท ไท ความว่า เปน หลาน
 กำนัน ซึ่ง กำนัน วาน ให้ เปน เสมียน เพราะ หา คนอื่น
 ไม่ได้ ไล่ เลียง กัน ว่า เรียน ที่ ไท ไท ตอบ ว่า เรียน ที่ โรงเรียน
 วัดใหญ่ ๘ ปี ไม่จบ ชั้น มุ ล ย้าย ไป เรียน ที่ วัดกลาง ใน

เมืองอีก ๕ ปียังไม่จบชั้นมูล ครูเขาแนะนำว่า เรียน
 ได้มากเท่านี้ก็พอแล้ว ให้ออกจากโรงเรียน จึงออก
 และ กลับมา อยู่บ้าน ในที่สุด เห็นว่า การ เขียนดู เป็นการ
 ลำบากนัก ทิพย์เพชร จึงเลยมั่วว่าจะเขียนเอง همین หาญ
 อิตเชื่อน จะไม่ยอม ทิพย์เพชรว่าเมื่อเขียน แล้วก็ ให้ همین หาญ
 และ กำนัน ตรวจตรา ดูก่อน เมื่อ เห็นว่า ถูกต้อง แล้ว จึง
 ค่อยให้ลง ชื่อ กัน ต่อไป จึง เป็น อัน ตก ลง กัน ให้ ทิพย์เพชร
 เขียน (ใน ระหว่าง ที่ ทิพย์เพชร เขียน หนังสือ همین หาญ
 กับ กำนัน สันทนา กัน เรื่อง เบ็ดเตล็ด ต่าง ๆ) ครั้น ทิพย์เพชร
 เขียน เสร็จ แล้ว ส่ง กระดาษ ให้ همین หาญ ขอให้ ตรวจ
 همین หาญ แก้วว่า ลืม แวน ตา ไว้ ใน เรือน เสีย แล้ว ให้
 ทิพย์เพชรอ่านให้ฟัง ทิพย์เพชร จึงอ่านให้ ฟังดัง ต่อไปนี้ --

“ ลัญญา ระหว่าง همین หาญ คีรี เขตร์ ตั้ง บ้าน เรือน อยู่
 ณ ตำบล บ้าน เขา ดิน ท้อง ที่ พันคง กำนัน ฝ่าย ๑ กับ นายเพชร
 บุตร หลวง เมือง (พลอย) ตั้ง บ้าน เรือน อยู่ ณ ตำบล บ้าน วังวน

ห้องที่พัน โคม กำนัน อีก ฝ่าย ๑ ได้ พร้อ ม กัน ทำ สัญญา
ไว้ต่อกัน ต่อ หน้า พยาน ดัง ต่อไป นี้

ข้อ ๑ นาย เพชร สัญญา ว่า จะ ยอม อยู่ รั บ ใช้ การ
งาน ใน บ้าน หมื่น ทาญ คีรี เขต ร มี กำหนด ๑ เดือน โดยไม่ต้อง
รั บ สิ้น จ้าง อย่าง ๑ อย่าง ไต

ข้อ ๒ หมื่น ทาญ คีรี เขต ร สัญญา ว่า ตลอด เวลา ภาย
ใน เดือน ๑ นั้น จะ ให้ เข้า ปลา อาหาร ให้ นาย เพชร ได้ กิน โดย
บริ บุรณ

ข้อ ๓ นาย เพชร สัญญา ว่า ถ้า ภาย ใน เดือน ๑
ซึ่ง จะ ต้อง อยู่ รั บ ใช้ หมื่น ทาญ นั้น ถ้า นาย เพชร โกรธ
หมื่น ทาญ นาย เพชร ยอม เป น ข้า หมื่น ทาญ ยอม ให้ หมื่น
ทาญ เป น เจ้ า หนี้ จำนวน เงิน ตรา ๕๐๐ บาท แต่ หมื่น ทาญ
ไม่ต้อง ออก ทน ทรัพย์ ให้ นาย เพชร เลย และ นาย เพชร
จะ ยอม รั บ ใช้ หมื่น ทาญ ไป จน กว่า จะ หมด หนี้

ข้อ ๔ หมื่น ทาญ คีรี เขต ร สัญญา ว่า ถ้า นาย เพชร

ต้องมา เป็น ลูก หน ตาม ความใน ข้อ ๓ นั้นแล้ว จะยอม
หักหนี้ ให้แก่นายเพชร เดือน ละ ๕ บาทจนกว่าจะหมด ถ้าถ้า
นายเพชร นำเงิน มาใช้หนี้จนครบจำนวนเมื่อใด หนี้หน้า
ก็ จะปล่อยตัวไป

ข้อ ๕ หนี้หน้า คีรีเขตรู้สัญญาว่า ภายใน เดือน ๑
ซึ่ง นาย เพชร จะ ได้ มารับใช้ งาน อยู่เปล่า ๆ ดังกล่าว แล้ว
ใน ข้อ ๑ นั้น ถ้า หนี้ หน้า โทษ นาย เพชร หนี้ หน้า
จะ ยอม ยก อำแดง สาย บุตรี ให้ เป็น ภรรยา นาย เพชร และ
จะ ยอม เสีย ค่า ทำขวัญ ให้แก่นาย เพชร ๕๐๐ บาท

ผู้สัญญา ทั้ง ๒ ฝ่าย ได้ลง ชื่อ ไว้ เป็น สำคัญ ต่อหน้า
พยาน ซึ่งมี นาม ปรางกุญ อยู่ข้าง ล่าง นี้

หนี้ หน้า รับ รอง ว่า สัญญา นี้ พอใจ แล้ว ๕ ข้อ แต่
ข้อ ๕ นั้น ไม่ ได้ เคย มี ใน สัญญา ซึ่ง ทำ กับ คน อื่น ๆ เลย
จะ ขอ ยก เลิก ทิพย์ เพชร ไม่ ยอม ว่า จะ ให้ เสีย เปรียบ
อย่างไร ได้ เถียง กัน อยู่ ครู่ ๑ จึง ขอ ให้ กำนัน คง ตัด ลิน

กำหนดว่า เห็นว่า ข้อที่ นายเพชร เขา ขอนี้ ดู ก็ไม่เหลือเกิน
อะไร ควร ตกลง ตามใจเขา همین หาญ จึง จำใจตกลง
ผู้สัญญา ลงนาม ทั้ง ๒ คน แล้ว กำหนดลงนาม เป็น พยาน
และ ให้ เสมียน แห่ง ลง ชื่อ ด้วย อีก คน ๑ แล้ว กำหนด กับ
เสมียน ก็ ลา ไป

همین หาญ จึงถาม ทิตย เพชร จะ เริ่มรับ ใช้ ตั้งแต่เมื่อไร
ทิตย เพชร ตอบว่า เดียวนี้ ก็ได้ จะ ใช้ อะไร همین หาญ
ตอบว่า ให้ เลี้ยง ควาย ทิตย เพชร ถาม ว่า การ เลี้ยง ควาย
จะ ต้อง ทำ อะไร ย่าง همین หาญ อธิบาย ว่า ก็ ต้อง ต้อนไป
ที่ พอ มัน จะ หา อะไร กิน ได้ ลอดวก แล้ว พอ เย็น ๆ ก็ ต้อน
กลับ มา เข้า คอก ทิตย เพชร ถามว่า จะ ให้ ไป อยู่ ทั้ง วัน
เช่น นั้น มิ อด เข้า ฤา همین หาญ ตอบว่า ต้อน ควาย ไป
ถึง ที่ แล้ว จึง ค่อย กลับ มา กิน เข้า แต่ อย่า ให้ ทั้ง ควาย ไ่ว
เฉย ๆ ให้ วาน เด็ก อะไร ดู ไ่ว คน ๑ ทิตย เพชร รับ ร้อง

แล้วก็ลาไป

หมื่น ทาญ ยิ้ม น้อย ยิ้ม ใหญ่ อยู่ ครู่ ๑ • แล้วจึงเรียก
 อ้าย โพล้ง สั่ง อ้าย โพล้ง ว่า ถ้า ทิตย เพชร กลับ มา เรียก
 เขา เข้า กิน ให้ ตัก เข้า เปลือก ให้ ซาม ๑ ถ้า เกิด เปน
 ปาก เสียง ก็ ให้ ไล่ ขึ้น มาหา หมื่น ทาญ เอง ส่วน กบ ขี้
 นั้น ให้ บอก ทิตย เพชร ว่า ต้องไป ขอ ที่ แม่ ลาย ใน ครว พุด
 เสร็จ แล้ว ไล่ อ้าย โพล้ง ไป แล้ว จึง เรียก แม่ ลาย ออก มา
 สั่ง ว่า ถ้า ทิตย เพชร ไป ขอ กบ ขี้ ใน ครว ให้ หา เหตุ
 ชัก วิ วาท แล้ว เอา ลาก ตี หัว ทิตย เพชร แม่ ลาย จะ ไม่ ยอม
 หมื่น ทาญ โกรธ ว่า ถ้า ไม่ ทำ ตาม สั่ง จะ เขี่ยน แม่ ลาย
 ก็ จำ ใจ รับ ปาก แล้ว กลับ เข้า ไป

หมื่น ทาญ นั่ง หัว เราะ อยู่ คน เดียว ลัก ครู่ ๑ แล้ว ทิตย
 เพชร ออก มา หมื่น ทาญ ถาม ว่า ทำ ไหม กลับ มา เร็ว นึก
 ไป ประ เดียว เดียว ทิตย เพชร ตอบ ว่า ได้ ดัน ควาย ไป
 ถึง ที่ มี อาหาร บริบูรณ์ แล้ว ควาย กำลัง กิน บ้วน อยู่ แล้ว

ทิพย์เพชร เห็น ควาย กิน รู้สึก ว่า หิว ชื่น มาบ้าง เพราะเมื่อ
 ก่อน มาจาก บ้านไม่ ได้ กิน เข้า เข้า จึง ผาก เต็ก ให้ ตุควาย ไว้
 แล้ว ตัว กลับ มา กิน เข้า หมื่น หาญ ก็ เรียก อ้าย โพล้ง ว่า
 ให้ ไป เอา เข้า มา ให้ ทิพย์เพชร อ้าย โพล้ง ก็ ไป เอา เข้า
 เปลือก มา ซาม ๑ ทิพย์เพชร ถาม ว่า นี้ กว่า เขา เปน นก
 ฤา เปน ม้า ฤา อะไร จึง เอา เข้า เปลือก มา ให้ กิน หมื่นหาญ
 ตอบ ว่า ใน สัจจญา มี แต่ ว่า ต้อง ให้ เข้า กิน ไม่ ได้
 ปราบกฎ ว่า ต้อง ให้ เข้า ลุก เมื่อ ให้ เข้า เปลือก ไม่ พอ ใจ ก็
 เอา ค้อน มา ทุบ ฉะนั้น ก็ ไป ตำ กิน เอา เอง เกิด ทิพย์เพชร
 บ่น ว่า ไม่ รู้ เลย ว่า คุณ พ่อ เปน คน เช่น นี้ หมื่นหาญ
 ยิ้ม แล้ว ถาม ว่า นาย เพชร โกรธ ฤา ทิพย์เพชร หัวเราะ
 แล้ว ตอบ ว่า “โกรธ อย่างไร ได้ โกรธ คน อย่าง คุณ
 พ่อ โกรธ หมา เลี้ย ดี กว่า” หมื่นหาญ ตั้ง ท่า จะ เคื่อง แต่
 พอ ทิพย์เพชร ย้อน ถาม ไป ว่า “อ้าว นี้ คุณพ่อ โกรธ ผม ฤา”
 หมื่นหาญ ก็ ยิ้ม ตอบ ว่า โกรธ ทิพย์เพชร จึง ว่า เข้า

เปลือก นั้น ไม้รัย เพราะถ้า จะ มัว ตำก็ จะ เสีย เวลางานการ
 ขอแต่กับ เข้าเท่านั้น ส่วนเข้า จะไปหากิน ที่อื่น หมิ่นหาญ
 ก็บอก ว่าให้ ไป ขอ กับ ที่แม่ ลาย ใน ครัว เกิด ทิตยเพชร
 ก็ ไป หมิ่น หาญ หัว เราะ อยู่ คน เดียว ครู่ ๑ แล้ว จึง เรียก
 อ้าย โพล้ง มาบอก ว่า ทิตยเพชร ไป ขอ กับ เข้า ที่แม่ ลาย แล้ว
 และ หัว เราะ ชอบใจ มาก อ้าย โพล้ง ถาม ว่า นี้ มี สิ่ง สุก ให้
 เอา ลาก ตี หัว เขา อีก ฤา หมิ่นหาญ พยัก หน้า และ หัว เราะ
 ใหญ่ อ้าย โพล้ง จึง พูต ว่า “พอ โอ้ คุณ พ่อ นี้ จน หัว จวน จะ
 หงอก แล้ว ยัง ไม่ คิด กลับ เนื้อ กลับ ตัว บ้าง เลย ยัง ชอบ
 เล่น จัญไร อยู่ อย่าง เดิม นั้นเอง และ ” หมิ่นหาญ ออก เคียง
 ทิ้ง ลุก ขึ้น ยืน ตั้ง ท่า เหมือน จะ เตะ อ้าย โพล้ง ก็ ไม่ หลบ
 กลับ ทำ ว่า “เอา เตะ สิ เตะ สิ ” หมิ่นหาญ เบือน หน้า
 คราว นี้ ทิตยเพชร กลับ ออก มา ถือ ลาก ซ่อน มา ข้าง
 หลัง พอ หมิ่นหาญ เห็น ก็ หัว เราะ แล้ว ถาม ว่า ได้ กับ แล้ว ฤา
 ทิตยเพชร ตอบ ว่า ได้ แล้ว และ แม่ ลาย ได้ เลย ให้ ลาก ด้วย

หมื่น ทาญหัว เราะใหญ่แล้ว ถามว่า “โกรธ ฤา” ทิตย
 เพชร ก็เอา ลาก ตีหัว หมื่น ทาญ แล้ว ถามบ้างว่า “ก็คุณ
 พ่อ ละ โกรธไหม” หมื่น ทาญ คลำ หัว บ้อย ๆ อยู่ครู่ ๑
 แล้ว แขง ใจ ยิ้ม และ ตอบว่า “ไม่โกรธ” ทิตย เพชร
 ตอบว่า “ถ้า ยัง นั้น ผม ก็ ไม่ โกรธ” แล้ว ทิตย เพชร
 ก็ ลา ไป ว่า จะ ไป ตู ควาย

หมื่น ทาญ พุด กับ อ้าย โพล้ง ต่อ ไป ว่า อ้าย ทิตย
 เพชร นี้ มัน สำคัญ นั ก ต้อง ทำ มัน ให้ เชิด จง ได้ จะ ทำ
 อย่างไร ตี อ้าย โพล้ง ช่วย คิด ให้ ว่า ให้ นั ก เก็บ ผ้าย เสียด
 หมื่น ทาญ ก็ เห็น ด้วย และ สั่ง อ้าย โพล้ง ว่า ให้ จัด
 แจง เตรียม อย่าง ที่ เคย มา แล้ว อ้าย โพล้ง รับ ร้อง ว่า จะ
 จัด เตรียม ไว้ ให้ พร้อ ม อย่าง ที่ เคย ทำ กับ คน อื่น มา แล้ว

ทิตย เพชร กลับ มา ทำ หน้า ตายิ้ม แยม แจ่ม ใส มือ ถือ
 เข้า ลุก มา ซาม ๑ แล้ว จึง พุด กับ หมื่น ทาญ ว่า ไป หา
 เข้า ลุก มา ได้ ซาม ๑ แล้ว จะ กลับ มา กิน เข้า ที่ บ้าน หมื่น

หาญ ถามว่าไปขอได้จากใคร ทิตย์เพ็ชรว่าไม่ได้ขอ
 ได้ไปแลกมา หมื่นหาญถามว่าเอาอะไรไปแลกกับ
 เขา ทิตย์เพ็ชรตอบว่าเอาควายของหมื่นหาญไปแลก
 หมื่นหาญตกใจร้องว่าอะไรเข้าซามเดี๋ยวเอาควาย
 ไปแลกทั้งตัวทีเดียวเถา ทิตย์เพ็ชรตอบว่า “ทั้งตัว
 ที่ไหนทั้งฝูงทีเดียวแหละ” หมื่นหาญโกรธจนพูดไม่
 ออก ทิตย์เพ็ชรหัวเราะแล้วถามว่า “อ้าว คุณพ่อ
 โกรธผมเถา” หมื่นหาญกลืนความโกรธเข้าไปเค้นยิ้ม
 แล้วตอบว่า “ไม่โกรธ” ทิตย์เพ็ชรก็เข้าไปในเรือน
 หมื่นหาญยืนทำปากหมุบหมิบ ๆ

จบชุดที่ ๒

ชุด ที่ ๓

ฉาก = บ้าชายไร๋ ข้างหลังเห็นไร๋ผ้ายอยู่ข้าง ๑

นอกนั้น เป็น ท้อง ทุ่ง ว่าง ๆ

หมื่นหาญ ทิพย์เพชร อ้ายโปลัง กับบ่าวผู้ชายอื่น ๆ
เดิน ออก มา หมื่นหาญ พุด กับ ทิพย์เพชร ว่า นาย เพ็ชร
เป็น คน ใหม่ เพราะ ฉนั้น ก่อน ที่จะ เก็บ ผ้าย จึง ให้ เส้น
เทพารักษ์ ไร๋ ผ้าย เลี้ย ก่อน แล้ว จึง จะ ยอม ให้ เก็บ ได้ ถ้า
หา ไม่ เจ้า จะ กรว จะ หัก คอ ทิพย์เพชร ก็ รับ ว่า เข้าใจ ดี
แล้ว แล ได้ จัด แจง เครื่อง เส้น เตรียม ไว้ แล้ว หมื่นหาญ
ซัก ถาม ถึง เครื่อง เส้น ว่า มี อะไร บ้าง ทิพย์เพชร ว่า มี ขน ม
ดัม ขาว ขน ม ดัม แดง หมื่นหาญ ถาม ว่า หัว หมู ฤา
เปิด ไก่ ไม่มี ฤา ทิพย์เพชร ตอบ ว่า มี และ ถาม ถึง
เหล็ก ก็ รับ ว่า มี หมื่นหาญ จึง ว่า ดี แล้ว ถ้า เช่น นั้น ตัว
หมื่นหาญ เอง จะ ไป ดู แล ให้ บ่าว เก็บ ผ้าย ทาง โฉนั้ ทาง

นี้ให้ทิตย เพ็ชร จัด การ เล่น ลีลาวดี ให้เรียบร้อย ทิตย เพ็ชร
ก็รับปาก แล้ว หมั้น หาญ จึง ไป กับ ย่า

พอ หมั้น หาญ ไป พัน แล้ว ทิตย เพ็ชร จึง กวัก มือ เพื่อน
ทิตย เพ็ชร จึง ออก มา ทิตย เพ็ชร ถาม ว่า เครื่อง เล่น
ตามที่วาน ให้ จัด นั้น จัด มา แล้ว ฤยัง เพื่อน ตอบ ว่า จัด
มา พร้อม แล้ว แล้ว จึง เรียก ให้ คน ยก เครื่อง ลัง เวย ออก มา
ทิตย เพ็ชร นัด กับ เพื่อน ว่า ให้ คอย แอบ ดู เกิด คง จะ ได้ เห็น
ของ ล้นๆ แล้ว ก็ ไล่ เพื่อน ไป

อ้าย โพล้ง กลับ ออก มา พุด กับ ทิตย เพ็ชร ว่า หมั้น
หาญ ลัง ว่า ให้ รับ ตั้ง เครื่อง ลัง เวย เกิด จะ ลาย มาก นัก
ทิตย เพ็ชร ว่า เตรียม พร้อม แล้ว จะ จุด ธูป เทียน เดียว นี้ แล้ว
จึง ถาม อ้าย โพล้ง ต่อ ไป ว่า จะ ช่วย อะไร ลัก อย่าง ๑ จะ
ได้ ฤไม่ อ้าย โพล้ง ถาม ว่า จะ ให้ ช่วย อย่าง ไหว ทิตย
เพ็ชร ตอบ ว่า วาน เอา กา น้ำ ที่ สำหรับ หมั้น หาญ กิน นั้น
ไป วาง ลืม เสีย ที่ ไหน ไกล ๆ หน่อย เกิด อ้าย โพล้ง ถาม

ว่าจะทำเช่นนั้น เพื่อประโยชน์อะไร ทิถย์เพ็ชร ตอบว่า
 คอยดูเถิด แล้วคงจะได้เห็นอะไรสนุก อ้าย โพล้ง ก็
 รีบรองว่าจะเอากาน้ำไป ทั้ง เสียห่างๆ แล้วก็กลับ เข้าโรงไป
 ฝ่าย ทิถย์เพ็ชร จึง จุดธูปเทียน แล้วเปิด เครื่องสังเวช แล้ว
 ก็ กล่าว บนบาน เทวดา อารักษ์ ที่ รักษาไว้ ฝ่าย และ ขอ
 เชิญ ให้ กิน เครื่อง เลี้ยง แล้ว และ ช่วย ค้ม เกรง รักษา ด้วย
 เสียง หมั้น ทาญ พุด จาก ใน โรง เป็น เสียง ชู่ว่า “ใคร
 ะนี่ ใคร มา ออก ชื่อ กู” ทิถย์เพ็ชร ทำ เป็น ตก ใจ ยก มือ
 ไหว้ และ พุด ว่า “เจ้า ประคุณ อย่า โกรธ เลย ลูก เอา เครื่อง
 เลี้ยง มา ถวาย เจ้า ข้า” หมั้น ทาญ พุด ออก มา ว่า “อ้อ ดี ละ
 ถ้า เช่น นั้น กู จะ มา กิน หมอบ ก้ม หน้า เลี้ยง นะ ถ้า ขึ้น
 งย หน้า จะ หัก คอ” ทิถย์เพ็ชร ก็ หมอบ ก้ม หน้า แต่ ผงก หัว
 มอง ดู บ้าง เป็น ครั้ง คราว

หมั้น ทาญ แต่ง ตัว เป็น เทวดา คือ นุ่ง ผ้า คล้ายๆ หาง

หงส์ คาค เจียร บาท ไล่ ลัง วาล และ ทับ ทรวง และ ขญา
 ลคร ผัด หน้า ขาว ป้อม ร็อก เดิน ออกมา ชู ติดย เพ็ชร แหวง
 ว่า อย่า ให้ เงย หน้า ติดย เพ็ชร ทำ เป็น กลัว ตัว ลั่น หมิ่น
 หาญ ถาม ติดย เพ็ชร ว่า ชื่อ ไร และ เป็น คน อย่าง ไร ติดย
 เพ็ชร ก็ บอก ชื่อ ของ ตน และ แกล้ง พุด ตอบ ว่า หมิ่น หาญ ให้
 ต่าง ๆ ว่า เป็น คน ที่ ผิด มนุษ มนาศ คือ เป็น คน ที่ ไม่ ได้ มี
 ความ เมตตารัก ลูกสาว จริง จัง เลย จึง ใช้ หล่อน เป็น เหยื่อ
 เพื่อ ล่อ ผู้ ชาย ให้ มา เสีย ที่ ต้อง เป็น ชู้ ช้ำ แก หมิ่น หาญ
 แก เป็น คน ชู้ ช้ำ ลามาญ ต่าง ๆ และ แกล้ง แคะ ใต้ ว่า ให้
 ต่าง ๆ จน หมิ่น หาญ เหลือ ทน จึง ห้าม ว่า “เลิก ที่ อย่า เล่า ถึง
 ตา หมิ่น หาญ อีก เลย เทวดา ไม่ อยาก ฟัง อีก แล้ว” ติดย
 เพ็ชร จึง ตอบ ว่า “ถูก แล้ว เทวดา ชอบ ฟัง แต่ เรื่อง รว ของ
 คน ดี เรื่อง รว ของ คน อับปรี่ เช่น หมิ่น หาญ นั้น ไม่ สม
 ควร ที่ เทวดา จะ ฟัง” หมิ่น หาญ ออก เคือง กระ ที่ ย ตัน
 ถาม ว่า “เอ๊ะ นี้ มี หมิ่น ประมาท พ่อ ฤ” ติดย เพ็ชร

ตอบว่า “เปล่าเลย เจ้า ประคุณ ลุกไม่ได้ตั้งใจเลย ลุกไม่ทราบเลย ว่า อ้ายหมื่นหาญเป็นพ่อเทวดา ขอโทษที่เถิด ” หมื่นหาญเห็นที่ว่า ถ้าจะยิ่งพูดไปก็จะยิ่งเข้าเนื้อ จึงพูดตัดความว่า “พอที่พอที่ กูจะกินเครื่องเส้นดีกว่า ” แล้วก็ลงนั่งที่เครื่องเส้น ยกหัวหมุขึ้นดม ร้องว่า “อูะ ดิบ ” ดมเบ็ดไก่อีก ดิบอีก จึงพูดขู่ว่า “เฮ้ย นี่ยังงักันหว่า ทำไม มึง จึง บังอาจ เอา หัว หมุ ดิบ เบ็ด ไก่อ ดิบ มา ให้ กู กิน ” ทิตยเพ็ชร ทำเป็น กลัว ตัว ลั่น หมื่นหาญ ก็ ยิง ชู ตะคอก ถาม ชำ ใหญ่ ใน ที่ ลึกลับ ทิตย เพ็ชร จึงตอบว่า ที่เอา ของ ดิบ มา ลัง เว้น นี้ เพราะ ถูตาม แบบ ใน บ้าน หมื่นหาญ เช่น จ่าย เข้า ให้ กิน เขา ยัง ไม่ จ่าย เข้า ลุก เลย เขา จ่าย ให้ แต่ เข้า เปลือก ให้ ไป ตำ เอา เอง หุง เอา เอง หมื่นหาญ รู้สึก ว่า เสีย ท่า อีก จึง เลย ถาม ไป ว่า ก็ ขนมห่ม นั้น ดิบ ด้วย ฤา ทิตย เพ็ชร ตอบว่า ไม่ ดิบ หมื่นหาญ ก็คว้า ขนมห่ม ไล่ ปาก เคี้ยว ใหญ่ ครู่ ๑ จึง แลตง อากาญ เม็ด

บ่นว่านี่ขนมต้ม อับ ปรี อะไร ไล่ พรึก ด้วย หยิบ ขนมต้ม อีก
 ซาม ๑ กิน เข้าไป ก็ เผ็ด อีก ชุด ซาด ใหญ่ หยิบ เหล้า เบ็ด
 ต้ม ทั้ง ขวด พอ ต้ม ได้ อีก ใหญ่ ก็ วาง ขวด ฟ้น เหล้า พรู ออก
 มา ร้อง ว่า เหล้า เข้า พรึก ด้วย เผ็ด ใหญ่ ร้อง เรียก บ่าว
 ให้ เอา น้ำ มากิน บ่าว ก็ ไม่ ใคร จะ มา เลย หมื่น หาญ
 แสดง อาการ เผ็ด ร้อน ต่าง ๆ เรียก น้ำ เท่าไร ก็ ไม่ได้ เรียก
 บ่าว อัง อยู่ ทิพย์ เพ็ชร ผงก หัว ตู บ้าง เป็น ครั้ง คราว แต่
 โดย มาก ก้ม หน้า หัว เวาะ อยู่ หมื่น หาญ ร้อง ว่า “หนอย
 แน่ เอา ขนม อะไร มา ให้กิน ประเดี๋ยว ก็ หัก คอ เสีย เดี่ยว นี้
 เอง” ทิพย์ เพ็ชร ตอบ ว่า เคย เห็น คน ทรง เจ้า พอ เจ้า เข้า
 แล้ว กิน พรึก ได้ ไม่ เผ็ด เลย หมื่น หาญ ไม่ ตอบ ว่า อะไร
 ร้อง เรียก บ่าว ให้ เอา น้ำ มา ลัก ครุ ๑ จึง มี ผู้ เอา กาน้ำ มา
 ให้ หมื่น หาญ ยก กา ขึ้น ตูด น้ำ กิน ค่อย ๆ เติ เผ็ด เอ็ด
 บ่าว ว่า เอา กาน้ำ ไป ทิ้ง เสีย ที่ ไหน บ่าว ตอบ ว่า ไป พน
 อยู่ที่ ชาย ทุ่ง หมื่น หาญ ถาม ว่า ใคร เอา ไป ทิ้ง ไว้ อ้าย

โพล้ง ออก มา รัย ว่า อ้าย โพล้ง ได้ เอา ไป ทัง ไร่ เอง
 หมื่น หาญ ว่า ช้ หลง ช้ ลืม อย่าง น้ ช้ ไม่ ได้ อ้าย โพล้ง
 กลับ ว่า ไม่ ได้ ลืม แกล้ง เอา ไป ทัง ไร่ หมื่น หาญ แล่ ดง
 กิรียา โกรธ อ้าย โพล้ง ก็ ทำ ให้ เตะ อีก หมื่น หาญ ไม่ เตะ
 ทัน ไต น้ ทิตย เพ็ชร จึง เจย หน้า ช้ น แล้ว ลุก ช้ น น้ ง ทำ เปน
 ปลาต ใจ ร้อง ว่า “อ้าว คุณ พ่อ น้ น เอง และ ฤา ผม หมาย
 ว่า เทวดา อีก” แล้ว ก็ เลย แกล้ง ถาม ช้ ว่า เปน อย่าง ไ
 ชนม ต้ม เผ็ด มาก น้ ก ฤา ไม่ รู้ เลย ว่า คุณ พ่อ จะ กิน ถ้า
 รุ มิ ทำ มา ให้ อร่อย ๆ ฤา หมื่น หาญ ตอบ ว่า เहां น้ ก็ พอ แล้ว
 และ ขอ ถาม จริง ๆ ว่า รู้ ตัว เลีย ก่อน แล้ว ฤา ว่า จะ แกล้ง ทำ
 เปน เทวดา มา กิน เครื่อง เล้น ทิตย เพ็ชร รัย ว่า ได้ รู้ แล้ว
 หมื่น หาญ ถาม ทิตย เพ็ชร ว่า ใคร บอก ทิตย เพ็ชร ตอบ ว่า
 บอก ไม่ ได้ อ้าย โพล้ง ก็ รัย เอา ว่า มัน เอง เปน ผู้ บอก
 แล้ว ทำ ให้ เตะ หมื่น หาญ ก็ ไม่ เตะ อีก ทิตย เพ็ชร
 ถาม ว่า โกรธ ฤา หมื่น หาญ ก็ ตอบ ว่า ไม่ โกรธ แล้ว

จัดแบ่งหน้าที่ให้ทิตย์เพชรไปเก็บฝ้ายทาง ๑ ตัวหมื่นหาญ
จะไปเก็บอีกทาง ๑ เรียกให้บ่าวเอา กระชูมา ตั้งไว้ให้
ที่ตรงนั้น แล้วก็ไล่ให้ทิตย์เพชรไปเก็บฝ้าย ส่วนตัว
เอง ก็ทำเป็นเดินไป อีกทาง ๑

พอ ทิตย์เพชร ไป พัน แล้ว หมื่นหาญ ก็กลับ ออกมา
กับ อ้าย โพล้ง หมื่นหาญ บ่น กับ อ้าย โพล้ง ว่า เต็มที่
ทิตย์เพชร น้ มัน เค็ม น้ ก มัน ทำ เอา เสีย ที่ ทราย หน แล้ว จะ
ต้องทำ ให้ มัน โกรธ ให้ ได้ ขอ ให้ อ้าย โพล้ง หนึ่ง เสีย อย่า
ปาก ขอน ไป ถ้า เมื่อ ได้ ทิตย์ เพชร มา เป็น บ่าว แล้ว จะ
ลด ค่า ตัว ให้ อ้าย โพล้ง กิ่ง ๑ อ้าย โพล้ง จะ เกียง ให้ ลด ทั้ง
หมด หมื่นหาญ ไม่ ยอม อ้าย โพล้ง ก็ พยัก หน้า ว่า ก็
ตาม ใจ สิ หมื่นหาญ จึง บอกว่า ตน จะ ลง ไป อยู่ ใน กระชู
เพื่อ ให้ ทิตย์เพชร ต้อง แยก ไป บ้าน ให้ เช็ด ให้ อ้าย โพล้ง ไป
หา ฝ้าย มา ไล่ พอ บัด ๆ ตัว อ้าย โพล้ง ก็ ไป หา ฝ้าย มา
หมื่นหาญ ลง ไป ใน กระชู อ้าย โพล้ง เอา ฝ้าย บัด

พอเสร็จ ทิพย์เพชร ก็เข้ามา หอบผ้าเข้ามา อ้าย
 โพล้ง ไซ้ ไ้ บอกว่า หมิ่นหาญ อยู่ใน กระชุก ทิพย์เพชร พัก
 หน้า แสดงว่า เข้าใจ แล้ว จึง เอาผ้าไป ใส่ใน กระชุก แกล้ง
 กด แล ตบลง ไป แล้วก็ เข้า โรงไป หมิ่นหาญ โผล่ขึ้น
 มา แสดง ภิรยา เตื่อตรีอื่น อ้ายโพล้ง บอกว่า ให้ระวัง
 เขา กลับ มา โน่น แล้ว หมิ่นหาญ ก็ต้อง หด หัวลง ไปอีก
 ทิพย์เพชร กลับ ออก มา เอาผ้า ยัด แล กด ลง ไปใน
 กระชุก อีก แล้ว พูดว่า เต็ม กระชุก แล้ว เห็นจะ พอที่ แล้ว
 ก็ยก ร้องว่า “แหม ผ้านี้ หนักจริง นะ” ทำเป็น พยายาม
 ยกอีก ยกไม่ขึ้น จึง พูดว่า “อย่าเลย กลิ้ง ไป ดี กว่า”
 แล้ว จับ กระชุก นอน ลง และ พูดว่า “ถีบไป อย่าง ลุก ฟุต
 ขอล เห็น จะ ได้” ทันใด นั้น กระชุก ก็ กลิ้ง หนี ไป ทิพย์เพชร
 ทำเป็น ตกใจ ร้องว่า “ผี เห็น จะ เข้า กระชุก แต่ ก็ ดี
 กลิ้ง ได้ เอง แล้ว เรา ก็ ไม่ ต้อง แยก ให้ เปลือย แรง กระชุก กลิ้ง
 ไป สิ” กระชุก นิ่ง อยู่ ทิพย์เพชร จึง เข้า ไป ตะ เข้ายับ ๑

กระซุก จึง กลิ้ง ทิพย์ เพชร พูต ว่า “อ้อ ต้องเตะ ถึงจะ กลิ้ง”
แล้ว ก็ ลัง ให้ กลิ้ง ไป ไม่ กลิ้ง จะ เตะ กระซุก ก็ กลิ้ง

ทันใด นั้น มี ชาย เฒ่า เข้า มา ๒ คน ทิพย์ เพชร ทัก ทาย
ว่า จะ ไช้ ไทน์ ชาย คน ๑ ตอบ ว่า ตน เป็น เจ้า ของ ช้าง
พา ช้าง มา ทาง นี้ เพื่อ จะ ไป รั้ง จ้าง เขา คัด ลาก ชุง ทิพย์
เพชร ถาม ว่า รั้ง จ้าง เช่น นั้น ได้ ก่า ไร อยู่ ฤา เจ้า ของ ช้าง
(ซึ่ง ชื่อ นาย เก๋อ) ตอบ ว่า ก็ ได้ ก่า ไร งาม พอ ใช้อยู่ ทิพย์ เพชร
จึง พูต ขึ้น ว่า ตน อยาก ได้ ช้าง แต่ เศรษฐี ร้าย ที่ ไม่ มี เงิน
พอ จะ ซื้อ ได้ จึง จะ ขอ ท้า พนน คือ ทิพย์ เพชร มี กระซุก ล้ำ
คัญ อยู่ อัน ๑ ซึ่ง เฒ่า ได้ เอง ถ้า นาย เก๋อ ฤา เพื่อน นาย
เก๋อ ตี กระซุก นั้น ถูก ๓ หน ทิพย์ เพชร จะ ยอม ไป เปน ข้า
นาย เก๋อ แต่ ถ้า ตี กระซุก ไม่ ถูก ๓ หน นาย เก๋อ ต้อง
ให้ ช้าง แก่ ทิพย์ เพชร นาย เก๋อ กับ นาย ถึก ผู้ เพื่อน ก็ พา
กัน หิ้ว ระเบิด ถาม ทิพย์ เพชร ว่า เปน ~~เจ้า~~ หรือ เม่า ทิพย์
เพชร ว่า ไม่ บ้า ไม่ เม่า ทั้ง ๒ ลี ดาน จะ พนัน จริง ๆ นาย เก๋อ

ก็ตกลงว่าให้นายถึกเป็นคนตี ทิพย์เพชรว่าจะตั้ง กระชุก
ไว้และให้นายถึกเดินเข้าไปจนถึงที่แล้วตี แต่ถ้าตีผิด
แล้วห้ามมิให้ตามตีซ้ำ ต้องให้ตั้งใหม่อีกก่อน แล้วจึง
ตี นายถึกรับรองว่าเข้าใจแล้ว ทิพย์เพชรก็ทำเป็น
ไปสั่งสอน กระชุกว่า ระวังให้ดี นะ อย่าทำให้พลอย
ต้องเดือดร้อนด้วย พอร้องว่ากลิ้ง ละก็ให้รีบกลิ้งทีเดียว
อย่ารั้งรอเลย เพราะไม้ที่ถึกนั้นอัน โคนัก ระวังจง
ดี แล้วจึงตั้ง กระชุกตามนัดกัน พอนายถึกเดินเข้าไป
เงื่อนไม้จะตี ทิพย์เพชรร้องว่า “กลิ้ง” กระชุกก็กลิ้งไปทันที
นายถึกกับนายถ่อย ตกตลิ่ง ทั้ง ๒ คน แล้วนายถ่อยจึงว่า
ทิพย์เพชร ผลักให้กลิ้ง กระมัง ทิพย์เพชรปฏิเสธว่าไม่
แตะต้องเลย ให้ตีอีก นายถึกเข้าไปเงื่อน ติพย์เพชร
ยืนอยู่ห่าง ๆ บอกให้ “กลิ้ง” กระชุกก็กลิ้งอีก นายถ่อย
กับนายถึก ร้องว่า ทรัพย์มาก ยอมแพ้แล้ว ช้างของ

นายเถอ ยอม ยกให้แล้ว ให้ไปจับเอาเอง เถิด ปล่อยให้
ไว้ในทุ่ง ชายบ้านนี้เอง แล้วนายเถอถามต่อไปว่า ทำ
อย่างไร จะหาเข้ากินได้สักมือ ๑ กินเข้า แล้วจึง จะเดินต่อ
ไป ทิพย์เพชร ก็บอก ว่าให้ ไป ขอกิน ที่บ้าน หมื่น หาญ
เถิด และชี้ ทาง ให้

พอ นายเถอ กับ นายถึก ไป พัน แล้ว หมื่นหาญ ก็ไล่
ออกมา จาก กระช บ่น ว่า “อ้าย เพชร ทำ กู ได้ ทำ กู ได้”
ทิพย์เพชร ทำ เป็น ปลาด ใจ และ ถาม ว่า ทำ ไม คุณ พ่อ ลง
ไป อยู่ ใน กระช หมื่น หาญ ตอบ ด้วย เสียง กระซอก ว่า
“ข้า จะ ลง ไป อยู่ ทำ ไม ก็ ข้าง ข้า เถอะ แต่ ตัว เอง มัน ข้าง
ไม่ มี ความ เกรง ใจ เสีย บ้าง เลย แกล้ง ทำ เล่น เสีย ต่าง ๆ
ราว กับ ข้า ไม่ ใช่ คน ” ทิพย์เพชร ตอบ ว่า ก็ เมื่อ คุณ พ่อ
ทำ ตัว เป็น ผ้าย แล้ว จะ ให้ เกรง ออก เกรง ใจ อย่าง ไหว หมื่น
หาญ จึง ถาม ว่า “อัน ที่ จริง นั้น รู้ ฎา เปล่า ว่า ข้า อยู่ ใน
นั้น ” ทิพย์เพชร ตอบ ว่า รู้ หมื่น หาญ ถาม ว่า “ถ้า

เช่น นั้น มึง ก็ แกล้ง ทำ ข้ำ เลี้ย ละ ลี ” ทิตย เพชร รัย หน้า
 เคย ตา เคย ว่า “ ขอ รัย ผม แกล้ง ” หมื่น หาญ หน้า
 ดิ่ง ท่าทาง เหมือน จะ โกรธ แต่ พอ ทิตย เพชร ถาม ว่า โกรธ
 ฤา ก็ ตอบ ว่า ไม่ โกรธ แล้ว หมื่น หาญ จึง พุด ต่อ ไป ว่า
 ไทน์ ๆ ข้าง นั้น ก็ ได้ มา เพราะ หมื่น หาญ ช่วย เพราะ ฉนั้น
 ควร จะ แบ่ง กัน คน ละ ครึ่ง ทิตย เพชร อิด เอื้อน จะ ไม่ ยอม
 หมื่น หาญ ก็ เกียง อยู่ ใน ที่ ลุด จึง ถาม ว่า หมื่น หาญ จะ
 เปน เจ้า ของ ข้าง หั้ว ฤา ข้าง ท้าย หมื่น หาญ ว่า จะ ต้อง การ
 ข้าง หั้ว เพราะ มี่ งา และ ใช้ เปน ประ โยชน์ ได้ มาก
 ข้าง ท้าย ไม่ เห็น จะ เปน ประ โยชน์ อัน ไต

พอ พุด จาก ตกลง กัน นาย เกอ กับ นาย ถัก ก็ กลับ เข้า
 มา พร้อม ด้วย ชาว นา อีก ๒ ฤา ๓ คน นาย เกอ ชี้ แจง ว่า
 ข้าง ได้ เข้า ไป กิน เข้า ใน นา ของ เขา เลี้ย หาย ไป มาก เจ้า
 ของ นา เขา จะ มา เรียก เอา ค่า เข้า กับ นาย เกอ แต่ นาย เกอ
 ว่า ได้ ยก ข้าง ให้ แก่ ทิตย เพชร แล้ว จึง พา เจ้า ของ นา

มาหา ทิตย์ เพชร เพื่อ ขอ ให้ เสีย ค่า เสีย หาย ให้ กับ เขา
 ทิตย์ เพชร จึง ชี้แจง ว่า ทิตย์ เพชร ได้ แบ่ง ช้าง กับ หมื่น
 ทาญแล้ว หมื่น ทาญ รับรอง ว่า จริง จะ ยอม เสีย ค่า
 เสีย หาย ให้ ถึง ๑ ทิตย์ เพชร ก็ ยิง ว่า ช้าง ห้า เป็น ของ
 หมื่น ทาญ ช้าง ไป กิน เข้า ใน นา ของ เขา หมื่น ทาญ
 ก็ ควร ต้อง เสีย คน เดียว สิ เพราะ ช้าง ห้า ยิง ไม่ได้ ไป ทำ
 ของ เขา เสีย หาย ไป เลย หมื่น ทาญ ก็ ยิง ว่า ทิตย์ เพชร
 ต้อง ออก ด้วย เพราะ ถ้า เขา หลัง ไม่ เดิน ตาม ไป เขา
 หน้า จะ เดิน ไป ได้ ฤา ก็ ยิง กัน อะอะ ใน ที่ สุด ต้อง เรียก
 พัน คง กำ นั้น มา ตัด สิ้น พัน คง ตัด สิ้น ว่า ใน ส่วน ที่ ช้าง
 เดิน เข้า ไป ใน นา นั้น เขา หน้า เดิน เข้า ไป ก่อน ครั้น
 เขา หลัง จะ ไม่ เดิน ตาม ไป ก็ เหลือ ที่ จะ ชัด ได้ เพราะ ถ้า
 ไม่ เดิน ตาม ก็ จะ ต้อง ล้ม เพราะ ฉนั้น นัย ว่า เขา หลัง มี ผิด
 แต่ เขา เป็น ผู้ สวม ยอม มีความ ผิด ต้อง ปรับ เพียง ถึง ๑
 ส่วน ช้อ ที่ ช้าง ได้ ไป กิน เข้า นั้น เป็น ความ ผิด ของ ฝ่าย

หัวฝ้าย เทียว ฝ้ายท้าย ไม่มี ความ ผิด เลย เพราะ ฉนั้น
ถ้า จะ แบ่ง ค่า เสีย หาย เปน ๕ ส่วน ก็ ต้อง ให้ ผู้ เปน เจ้า
ของ ฝ้าย หัว เสีย ๔ ส่วน ผู้ เปน เจ้า ของ ฝ้าย ท้าย เสีย ๑
ส่วน คือ ให้ หมิ่น หาญ เสีย ๘๐ บาท ทิตย เพชร ๒๐
บาท ก็ เปน อัน ต้อง ยอม หมิ่น หาญ เลย บอก กับ นาย เกื่อ
ว่า ให้ เอา ช้าง คืน ไป เถิด ช้าง เขา ไว้ จะ ฉิบ หาย อีก
ทิตย เพชร คัด ค้าน ว่า เปน ของ ทิตย เพชร ครั่ง ตัว จะ
เอา ไป คืน ทั้ง ตัว อย่าง ไร ได้ ใน ที่ สุด หมิ่น หาญ ทน ความ
รำ คาญ ไม่ ได้ ก็ ตก ลง ชื่อ ส่วน ครั่ง ตัว ของ ทิตย เพชร
นั้น เปน ราคา ๔๐๐ บาท

พอ คน อื่น ๆ ไป กัน แล้ว เหลือ หมิ่น หาญ ทิตย เพชร
กับ อ้าย โพล้ง และ บ่าว หมิ่น หาญ จึง บ่น ว่า “ บ่น บี้ กูวันนี้
บ่น บี้ “ไม่ ควร เลย ที่ จะ คบ เขา เขย ชั้น มา ไว้ บน เรือน” ทิตย
เพชร จึง ย้อน ถาม เข้า ไป ว่า “ อ้อ ! นี้ คุณ พ่อ โกรธ ผม ฉา ”
หมิ่น หาญ ตอบ ว่า “ ไม่ โกรธ เดียว นี้ ไม่ โกรธ แต่ ขอ ผัด

ไว้จน ลั่นเตือน แล้วเถอะ—ฮือ!” ทิตย เพชร อาม ซ้ำ อีกว่า
 “ไม่โกรธ แม่ญาขอรับ” หมั่นหาญตอบว่า “ก็ไม่โกรธ นะ
 ลี” แล้ว สบัด หน้า เติน เข้าโรงไป ทิตย เพชร กับ อ้ายโพดั่ง
 หัวเราะ ด้วย กัน

จบชุดที่ ๓

ชุดที่ ๔

ฉาก = ใน ลาน บ้าน หลวง เมือง บิดา ทิตย เพชร ทาง

ด้าน หลัง เยื้อง ๆ ไป ข้าง ๑ เห็น กระจาด เรือน อีก ข้าง ๑
มี เปรน โรง ลคร มี ฉาก แด ประ ตู เข้า ออก ส่วน ที่ บน พื้น
โรง (เล็คช) นั้น จัด เปรน ตรี บั แหก มี เลื่อ ปรุ กระจาด
ชั้น น้ำ และ พาน มาก บุหรี เปรน ต้น ส้ม มู ตี ว่า ทัพ เปรน ปรำ ซึ่ง
ปลุก ชั้น ดิต ๆ กับ เรือน จัด ตก แต่ง ให้ เห็น ได้ ว่า มี งาน

ใน เมื่อ เบ็ด ม่าน มี แต่ บ่าว เดิน ผ่าน ไป ลัก ๒ ๓ คน
แล้ว ทิตย เพชร จึง ลง กระจาด มา จาก ใน เรือน เหลียว ซ้าย
แล ขวา อยู่ ครู่ ๑ อ้าย โพล้ง จึง เข้า มา ทิตย เพชร
ถาม ว่า “ อย่างไร ” อ้าย โพล้ง ตอบ ว่า “ มา แล้ว ” แล้ว
หัน ไป กวัก มือ แม่ ลาย จึง ออก มา มี นาง แจ่ม ตาม หลัง
มา ด้วย ทิตย เพชร เข้า ไป ต้อนรับ แม่ ลาย อ้าย โพล้ง
ก็ ไป พุด กับ นาง แจ่ม ทิตย เพชร แสดง ความ ยินดี และ ขอบ

ใจ แม่ตายใน การที่อุส่าห์มา แม่ตายก็ ตอบว่า ที่ยอม
มาทั้งนี้ ก็ เพราะ ความ รักจึงยอมทนพอโกรธ ทิพย์เพชร
พูดจาปลอบโยนพอสมควร แล้วบอกว่า จะพาแม่ตายไปหาแม่
แล้วก็ พาถิ่น ขึ้นกระโตไปบนเรือน ฝ่าย อ้ายโปลัง กับนาง
แจ่ม พุดจา เกี้ยว กัน ต่อไปครู่ ๑ ทิพย์เพชร กลับลง มาจาก
บน เรือน บอกให้นาง แจ่ม ขึ้นไป บนเรือน เพราะ แม่
ตายให้หา

ครั้น เมื่อ นาง แจ่มไป แล้ว ทิพย์เพชร จึงถามอ้ายโปลัง
ว่า เรื่อง สลอลด นั้นอย่างไร ได้จัดการสำเร็จแล้วฤาอ้ายโปลัง
บอกว่าได้ เขา ไปใน ยา ธาตุที่ หมื่นหาญ กำลัง กินอยู่
ทุก ๆ วัน นั้นแล้วทิพย์ เพชร ถามว่าไม่มากนักนะ อ้ายโปลังว่า
ไม่มาก คงจะ พอให้ ท้องเดิน ลึก ๒ ฤา ๓ ครั้งเท่านั้น

พวกแขกเริ่มมา และมาทีละคน ๒ คนเรื่อย ๆ ทิพย์เพชร
เรียก บ่าวให้ บอก หลวง เมือง หลวง เมืองกับ ภรรยา ถึง
มา ต้อนรับ และ เชื้อ เชิญให้ นั่งแขก ที่ มามี ทั้ง ผู้หญิง

ผู้ชาย แต่โดยมาก เป็นผู้ชาย กับ เด็ก นายพัน นายเจิม (เพื่อน ของ ทิพย์เพชร) กำนัน คง นายร้อยโทห้วง ก็มา ด้วย พวก แหก พุด จากาม ชาวเด็ก ที่ โคน จุก (เพื่อให้รู้ ได้ ว่า งาน นี้ เป็น งาน โคน จุก ลุง หลวง เมือง)

เมื่อ แหก มา กัน มาก แล้ว หลวง เมือง จึง ตาม ทิพย์เพชร ว่า เมื่อไร หมื่น หาญ จะ มา ทิพย์เพชร ตอบว่า ได้ทราบ ว่า จะ มา ให้ ถึง รวย ย่า คำ แล้ว หัน ไป พุด กับ อ้าย โพล้ง ว่า “พ่อ โพล้ง วาน ไป คอย ตู คุณ พ่อ ที่ หัว ตะ พาน หน่อย เอะ พ่อ คุณ ” อ้าย โพล้ง ก็ ออก ไป แล้ว ทิพย์เพชร จึง เชิญ พวก แหก ผู้ ชาย มา ให้ โกล้ง ๆ กัน แล้ว พุด ว่า จะ ต้อง ขอ บอก อะไร ให้ รู้ ไว้ อย่าง ๑ คือ หมื่น หาญ นั้น ตาม ปรกติ เป็น คน ที่ ใจ ดี แต่ ถ้า พอ กิน เหล้า เข้า ไป แล้ว มัก จะ กลาย เป็น คน ตู ร้าย และ ถ้า เมา แก่ มัก จะ บอก ว่า ปอด ท้อง และ พยายาม จะ ลุก ไป จาก ที่ เสมอ ถ้า ปลอย ไป แล้ว ก็ ขาง ที่

จะมีเหตุ กวนใจได้ เพราะ ฉนั้น ถ้าเมื่อใด แก่ บอกว่า ปวด
ท้อง ต้อง คอย ระวัง กันให้จง ดี ถ้า แก่ จะ ลุกไป ก็ ควร จะ
ช่วย กัน ยึด แก่ ไว้

พอ พุด จา เข้าใจ กัน แล้ว ก็ พอ ดี อ้าย โพล้ง เข้ามา บอก
ว่า หมื่น หาญ มา ถึง แล้ว กำลัง ขึ้น จาก เรือ ทิพย เพชร
ก็ กำชับ พ่อ และ พวก แซก อีกว่า อย่า ให้ ลืม ตาม ที่ พุด กัน ไว้

หมื่น หาญ ออก มา หลวง เมือง กับ ทิพย เพชร ไป ต้อน
รับ อย่าง แขง แกรง เชิญ มา นั่ง ตาม ส้ม ควร แล้ว ต่าง
คน ต่าง ถาม ซ่าว คราว กัน หมื่น หาญ พุด ว่า นี้ จะ มา แต่
เข้า ครั้ง ๑ แล้ว พระ เอิน ติด อูระ เพราะ ฉนั้น จึง มา จน เียน
ถาม หา ลุก หลวง เมือง คน ที่ โคน จุก ว่า จะ ทำ ขวัญ หลวง
เมือง ก็ ให้ ไป เรียก เด็ก ที่ โคน จุก ใหม่ ออก มา หมื่น หาญ
ให้ เงิน ทำ ขวัญ และ ให้ คิล ให้ พร ตาม ควร

แล้ว หลวง เมือง จึง สั่ง ให้ ยก ตำรับ มา เลียง แซก แม่ทอง
ภรรยา หลวง เมือง ก็ จัด การ เลียง ดู พวก ผู้ หูญ หลวง เมือง

ตั้งให้ลิเกลงโรง ลิเกก็ลงโรงเล่นเล่นเรื่อยไป พวกแขกกิน
 พลาง ตู พลาง ใน พวกผู้ชาย มี เหล้า บรั่น ดี และเหล้า โรงแ
 เลียง แล้ว แต่ใคร จะ ชอบ กินอะไร ครั้น กิน เข้ากันแล้ว
 ก็เลย นั่งคุย ลิเก กัน ต่อ ไป พอ สสมควร

หมื่น หาญ แสดง กิริยา ปวด ท้อง ทิตย เพ็ชร กับ คน
 ขึ้น ๆ ก็พยัก พยัก กัน พอ หมื่น หาญ ขยับ จะ ลุก ขึ้น ก็ ช่วย
 กัน จับ ไว้ - หมื่น หาญ บอก ว่า ปวด ท้อง ขอบ ไป ประเดี๋ยว
 ก็ต่าง คน ต่าง ห้าม ปราม ยึด เหนียว ไว้ หมื่น หาญ ปวด
 มาก ขึ้น ก็ ดิ้น มาก ยิ่ง ดิ้น เข้า ก็ ยิ่ง ยึด อะ อะ กัน ครู่ ใหญ่
 หมื่นหาญ โกรธ สบัด หลุด ได้ รั้ว รั้ว หัน เข้า โรง ไป คน อื่น ๆ
 จะ ตาม ไป ทิตย เพ็ชร จึง ร้อง ห้าม ว่า ช่าง เกิด แล้ว ก็ เลย
 เล่า ให้ ฟัง ว่า แท้จริง นั้น คน แกล้ง บอก ให้ ช่วย กัน ยึด ไว้
 เพื่อ จะ ทำ ให้ หมื่น หาญ โกรธ เท่านั้น ที่จริง แกล ปวด ท้อง
 จริง เพราะ ได้ ถูก สลอบ เข้า ไป แล้ว หน้อย ๑ พวก แหก
 ก็ พา กัน หัว เวาะ

ครั้น หมิ่น หาญ กลับ ออก มา ทิตย เพ็ชร ก็ ตรง เข้า ไป
ถามว่า เมื่อ แต่ ก็นี่ โกรธ ฤา หมิ่น หาญ อี ก อัก อยู่ ครุ ๑
แล้ว จึง พู ต ว่า “ ที่ ไท น ไ ต ” ทิตย เพ็ชร เรียก ให้ พวก
แขก เป น พยาน ว่า หมิ่น หาญ ได้ แล ดง กิ ริ ย า โกรธ พวก
แขก ก็ ว่า เห็น ทำ ทาง โกรธ หมิ่น หาญ เถี ย ง แชน ง อยู่ แต่
ใคร ๆ เขายืนยัน ว่า กิ ริ ย า การ ตู เป น โกรธ แท้ ๆ ใน ที่ สุด
หมิ่น หาญ จึง แบน ง รั บ ว่า “ จ ริ ง ฉั น เกี ย บ โกรธ ” ทัน ไ ต
นั้น ทิตย เพ็ชร จึง พู ต ขึ้น ว่า “ ถ้า เช่น นั้น ฉ ม ก ก็ เกี ย บ ได้ ลู ก
สาว คุณ พ่อ ” หมิ่น หาญ ยั น ถาม ว่า “ เกี ย บ ได้ ย่าง
ไร ” ทิตย เพ็ชร ตอ บ ว่า “ เกี ย บ ได้ ลิ ขอ รั บ เพรา จะ ลู ก สาว
คุณ พ่อ ตาม ฉ ม มา แล้ว นี้ ” หมิ่น หาญ ตก จิ ร ้อง เอื้ะ ทิตย
เพ็ชร ก็ เล ย ขว ด ต่ อ ว่า “ ใน เว ล า นี้ ก็ มา อยู่ ที่ บ้าน นี้ แล ้ว
อ้าย โพล้ง ลอ ต เข้า มา พู ต ว่า “ ฉ ม เป น ผู้ ช่ว ย พา แม่ ลาย
มา นี้ เอง ” หมิ่น หาญ โกรธ ลู ก ขึ้น เตะ อ้าย โพล้ง อ้าย
โพล้ง ก็ ร้อง บอ ก กล่า ว ว่า หมิ่น หาญ เตะ แล ้ว เพรา จะ ฉ ม นั้น

พินคำตัวแล้ว คนฮากันใหญ่ หมั้นหาญ โกรธใหญ่
 ทิตย์ เพ็ชร จึงถามว่า “นี่คุณพ่อโกรธฤา” หมั้นหาญ
 ตอบว่า “อู๊วะ! ทำไมจะไม่โกรธ โกรธสิ ใครจะ
 ไม่โกรธได้” ทิตย์เพ็ชร ก็ร้องบอกกล่าวว่า หมั้นหาญ
 โกรธแล้ว ตามสัญญา ต้อง ยก ลูกสาว ให้ ทิตย์ เพ็ชร
 กำนัน คง รับรอง ว่า ลูก แล้ว หมั้นหาญ รู้สึกตัวว่า เสียที
 ลงนั่ง นิ่ง อยู่ หลวงเมือง จึงเข้าไป พุดจา ขอ อภัย แทน ลูก
 ชาย ขอ ให้ ปรอง ดอง กัน เพราะ เด็ด ต่อ เด็ด มั่น รัก
 กัน ทัน โดน นั้น แม่ ทอง ก็ ไป เรียก แม่ ลาย ลง มา หา หมั้น
 หาญ ทั้ง หลวง เมือง และ แม่ ทอง ช่วย กัน พุดจา ใน ที่
 สุด หมั้นหาญ ก็ ใจ อ่อน จึง ยอม ยก แม่ ลาย ให้ แก่ ทิตย์
 เพ็ชร แต่ ขอ ให้ หลวง เมือง ไป สู้ ขอ ตาม ประเพณี หลวง
 เมือง ก็ รับรอง จึง เป็น ที่ ปรอง ดอง กัน ฯ

◎ จบ เรื่อง ไม่ โกรธ ฯ